

Αγάπησέ με

ΜΑΡΙΑ ΠΑΣΤΟΥΡΜΑΤΖΗ

Γράψέ με
ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

*Εμπνευσμένο από τη ζωή
του «Αγίου των λεπρών» στη Σπιναλόγκα*

Έν πλω

Το βιβλίο αυτό αφορμάται από υπαρκτά πρόσωπα,
αλλά αποτελεί προϊόν μυθοπλασίας.
Τα περισσότερα πρόσωπα, τα ονόματα
και οι καταστάσεις είναι φανταστικά.
Οποιαδήποτε ομοιότητα είναι συμπτωματική
και δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα.

© Έκδόσεις Έν πλῶ
Κολοκοτρώνη 49, Ἀθήνα 105 60
Τηλ.: 210 3226343 - Fax: 210 3221238
e-mail: info@enploeditions.gr
www.enploeditions.gr
facebook.com/enploeditions.gr

Α΄ έκδοση: Νοέμβριος 2016

ISBN: 978-960-9550-89-5

Αφιερωμένο
στον πνευματικό πατέρα,
τον Κυρηναίο των ψυχών μας...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Η ΑΛΛΗ ΓΗ

«ΤΗΣ ΝΥΚΤΟΣ ΔΙΕΛΘΟΥΣΗΣ ΗΓΓΙΚΕΝ Η ΗΜΕΡΑ» ΕΨΑΛΕ ΚΑΤΑ-
νυκτικά και κοίταξε απ' τ' ανοιχτό παράθυρο τον ουρα-
νό που ασπρογάλλιαζε στο πρώτο φως του πρωινού.

Η αυγή λευκόχρυση κουκκούλωνε αχνά τα πράμα-
τα του κόσμου που ξυπνούσανε. Τύλιγε σαν γνεσμένο
ρούχο τις κοκκινωπές σκεπές της πολιτείας που
ξαπλώνανε στα πόδια του μοναστηριού.

Σήκωσε το λιγνό του χέρι κι έγραψε πάνω τους το
σχήμα του σταυρού. «Κύριε, ελέησε τον κόσμο Σου»
δεήθηκε κι η έγνοια του σεργιάνισε στα μονοπάτια του
Αγίου Νικολάου. Τόσοι καημοί και τόσα βάσανα
ανθρώπινα θα ανασταίνονταν σε λίγο εκεί.

Ύστερα σήκωσε τα μάτια στην αχνή ακόμα θάλασ-
σα. Ψαχούλευε μακριά τα τελευταία κρητικά ακρόγια-
λια που σήμαιναν το τέλος της δικής του γης. Εκεί,
στον κόλπου τον μυχό, σαν το μαργαριτάρι στο κοχύλι
του, ήταν η πέτρινη κουκκίδα γης που του πονούσε την
καρδιά.

Σταύρωσε τον ορίζοντα στο μέρος της και η μορφή
του αλλοιώθηκε.

«Ελέησε, Κύριε, τα παιδιά Σου που πονούν». Αυτή
η λίγη γη, η πεταμένη έξω από την Κρήτη σαν απόβλη-
τη τού γρατσουνούσε την καρδιά. Την είχε δει μία
φορά από πιο κοντά, σαν είχε πάει στην Ελούντα για

δουλειές. Στραφτάλιζε σαν ακριβό πετράδι κάτω από το φως· τίποτα μες στην ομορφιά που τη στεφάνωνε δε μαρτυρούσε τις κραυγές και τις κατάρρες του που σταυρώναν στον αέρα της.

«Θυμήσου, Κύριε, τη Σπιναλόγκα, τη δική Σου γη» δεήθηκε θαρρείς και πάσχιζε να πείσει τον Θεό του να βιαστεί εκεί.

Ύστερα άνοιξε τα χέρια του κι απόμεινε ασάλευτος, σαν όρθιο κερί.

Ο ρυθμικός σκοπός του τάλαντου, που έσπασε τη σιωπή του πρωινού, διέκοψε και τις δικές του προσευχές. Έκανε το σταυρό του ευλαβικά και βγήκε απ' το κελάχι του.

Κάτω οι αδελφοί συνάζονταν στην τράπεζα μετά τη λίγη ανάπαυση που ακολουθούσε υποχρεωτικά την παννυχίδα τους και που ο ίδιος του την έκαμε και πάλι προσευχή.

Στην πόρτα της τραπεζαρίας τον περίμενε ο ηγούμενος Διονύσιος.

«Καλή σου μέρα, πάτερ Χρύσανθε! Βλέπω και πάλι δεν κοιμήθηκες!», χαιρέτησε ρίχνοντας συμπαθητικά μια εξεταστική ματιά στο κουρασμένο πρόσωπο του ασκητή.

Ο παπα-Χρύσανθος έβαλε μια βαθιά μετάνοια γεμάτη υποταγή.

«Συμπάθα με, άγιε γέροντα. Δε νύσταζα ο ταλαίπωρος».

Ο ηγούμενος του χαμογέλασε. Σήκωσε το δεξί του χέρι να τον ευλογήσει μα δεν πρόφτασε.

Μια λαχανιαστή ανθρώπινη ανάσα τους διέκοψε.

Μέσα στο λίγο φως ξεκρίνανε τη γνώριμη φιγούρα του άντρα που πλησίαζε.

«Μάρκο!», αναφώνησε ο ηγούμενος. «Τι έγινε, παιδάκι μου, κι ανέβηκες στο μοναστήρι αξημέρωτα;».

Ο άλλος άφησε το κοφίνι που τον βάρυνε στη γη. Έβαλε μια βαθιά μετάνοια στο γέροντα Διονύσιο. Ύστερα ζύγωσε με λαχτάρα τον πατέρα Χρυσάνθο. Άδραξε το κοκκαλιασμένο χέρι του, μισοκρυμμένο μες στο ράσο, και το φίλησε ζεστά.

«Μη σκιάζεσαι άγιε γέροντα! Δεν ήρθα για κακό! Εύπνησα αγάραγα, αν έκλεισα καθόλου μάτι σήμερα, να φέρω το πεσκέσι μου στη Μεγαλόχαρη, που με σπλαγχνίστηκε τον δύστυχο».

Τα μικρά μάτια του βουρκώσανε.

«Αρραβωνιάζω το κορίτσι μου, την Κασσιανούλα μας», φώναξε και τα συγκρατημένα δάκρυα χυθήκανε στο πρόσωπο.

«Σώπα, ευλογημένε!», αναφώνησε ο ηγούμενος. «Και σε μας τόσο καιρό δεν είπες πράμα, ε;».

«Τι να πω άγιε γέροντα; Τι να πω; Σάμπως το ήξερα κι εγώ; Αχ!», αναστέναξε ο ψαράς σηκώνοντας τους ώμους του. «Αλλάζουν οι καιροί, παππούλη μου. Κάποτε τα κοπέλια περιμένανε τον κύρη να τους βρει το ταίρι τους. Τώρα το βρίσκουν μόνα τους. Πράμα δεν ήξερα ο ταλαίπωρος. Στάθηκε ένα μεσημέρι η Κασσιανή αντίκρυ μου, κόκκινη σαν την παπαρούνα, με τα μάτια καρφωμένα χάμου και μου το ξεφούρνισε. “Να δώκω” λέει “την ευχή μου” να ’ρθει να τη ζητήσει ο Σήφης από την Ελούντα, του κυρ-Ανέστη. Άκου να δεις! Εγώ έμεινα ξερός σαν το δεντρί, που κοπανάει

κεραυνός. Αγρίεψα. “Ποιος είναι αυτός ο Σήφης;”, ρώτησα. Μα η Κασσιανούλα μου μου τα εξήγησε όλα ήσυχα, χαρτί και καλάμαρι, και με μέρεψε.

Τον γνώρισε –λέει– στη βρύση της πλατείας σαν πήγε αυτός να πιει δροσιά, παραλυμένος απ’ την κούραση. Γυρίζει –λέει– συχνά στα μέρη μας να ξεπουλήσει την πραμάτεια του. Η Κασσιανή μου παραμέρισε πονετικά και συσταζούμενα, όπως έπρεπε. Αλλάξανε ματιές κι αγαπηθήκανε, όπως εγώ με τη συχωρεμένη τη μητέρα της», είπε και σφόγγισε ξανά τα μάτια του. «Μα πράμα δεν την πείραξε! Άξιο παιδί! Με σέβαση! Θέλουνε –λέει– να ευλογήσει ο Θεός γρήγορα την αγάπη τους, μην αμαρτήσουνε στα μάτια Του. Εμ, τι να κάνω κι εγώ, γέροντα!», αναστέναξε δήθεν μισοκακόμοιρα. «Θα μου το πάρουνε στην Πλάκα το κορίτσι μου. Εκεί φτιάξανε σπίτι για το Σήφη τους. Μα εγώ τι να ’καμα. Πήγε κανένας κόντρα στην αγάπη και την νίκησε;», είπε στυλώνοντας τα αγαθά του μάτια στον πνευματικό του σαν να ζητούσε επιβεβαίωση πως έπραξε σωστά.

«Όχι, παιδάκι μου. Κι ούτε είναι πρεπούμενο να πολεμάει την αγάπη άνθρωπος, σαν είναι αληθινή», απάντησε γλυκά ο παπα-Χρύσανθος.

Ο Μάρκος χαμογέλασε ευτυχισμένα.

«Γι’ αυτό κι εγώ, παππούλη μου, ανέβηκα αξημέρωτα, να φέρω στη Φανερωμένη το πεσκέσι μου. Εκείνη το παντρεύει το κορίτσι μου! Σε ’κείνην το ’ταξα σαν έφυγε η μάνα της! “Τώρα”, της είπα, “Παναγία μου, εσύ είσαι η μητέρα της”», είπε και ράγισε ξανά.

Εσεκέπασε μεμιάς το ψάθινο πανέρι του. Δυο-τρία φάρια που ακόμα σπαρταρούσαν ξεχειλίσανε στη γη.

«Τι είναι αυτά, βρε Μάρκο; τον μάλωσε ο ηγούμενος. Όλη τη θάλασσα μας έφερες; Δώσε τα στους φτωχούς, παιδάκι μου».

«Έννοια σου, άγιε ηγούμενε, και φρόντισα και τους φτωχούς. Βλέπεις, με ευλόγησε πολύ η Παντάνασσα. Όλη τη θάλασσα μου έφερε στα δίχτυα μου!».

Ο παπα-Χρυσάνθος κοιτούσε σιωπηλός.

«Δε μου λες, Μάρκο», έκανε σιγά, «έμαθες αρκετά γι' αυτόν τον Σήφη; Τι άνθρωπος είναι, ποια είναι η φαμίλια του, ο κύρης του, αν παν στην εκκλησιά», ρωτούσε απανωτά μ' όλη την έγνοια του πατέρα που ανησυχεί μην κακοπέσει το κορίτσι του.

«Μείνε ήσυχος παππούλη μου!» του χαμογέλασε ο φαράς. «Τα 'μαθα όλα! Τα ξεψάχνισα! Έχω συγγένισά μου στην Ελούντα που τους ξέρει όλους τους από παππού μέχρι μωρό πρωτόβγαλτο. Είναι άξιοι άνθρωποι, καλοί. Φτωχοί μα τίμιοι! Ο κύρης του, ο Ανέστης, έκαμε πέντε επαγγέλματα, για ν' αναστήσει τη φαμίλια του! Τώρα του έλαχε το δυσκολότερο. Είναι μαντατοφόρος –ταχυδρόμος– και τον στέλνουνε στη Σπιναλόγκα με τη βάρκα να πηγαίνει τις γραφές», αναστέναξε. «Τσουβάλια παν τα γράμματα εκεί απ' τη μεριά των ζωντανών».

Τα μάτια του πατέρα Χρυσάνθου βαθαίνανε απότομα. Μια σκιά οδύνης τα διαπέρασε.

«Τι λες;», μουρμούρισε. «Πηγαίνει ο συμπέθερός σου στη Σπιναλόγκα! Τι γίνεται; Πώς τα περνούν εκεί;».

«Πώς να περνούνε, γέροντα;», ψιθύρισε μεσ' απ' τα δόντια του ο φαράς. «Έφτασε και στην Πέτρα το

κακό», είπε και κάρφωσε τα μάτια του στη γη.

«Να μου τους φέρεις να τους δω», άλλαξε την κουβέντα ο παπα-Χρύσανθος.

«Θα ῥθουν παππούλη μου, θα ῥθουν. Σου είπα, είναι άνθρωποι καλοί, θεοσεβούμενοι».

Ο ιερέας άκουγε μ' ευχαρίστηση. Ξάφνου η ματιά του βάθαινε, στυλώθηκε μακριά.

«Κοίτα να δεις! Νυφούλα η Κασσιανή!», φιθύρισε με τρυφερότητα.

Το πρόσωπό του γλύκανε σαν μάνα που κοιτάζει το παιδί της στα νυφιάτικα.

Ο Μάρκος κοίταξε με αφοσίωση το αλλοιωμένο εκείνο πρόσωπο.

«Παππούλη μου», μουρμούρισε και άδραξε ξανά το ισχνό χέρι μες στις χούφτες του.

«Αν δεν ήσουν εσύ...».

Το έφερε στα χείλια του. Δάκρυα, ζεστά μεγάλα δάκρυα γλιστρήσανε στη λίγη σάρκα του.

Εκείνη η είδηση η χαρμόσυνη γέμισε μ' αγαλλίαση τη στοργική καρδιά του παπα-Χρύσανθου, μαζί και όλη τη μονή. Όλη η Φανερωμένη γιόρταζε κρυφά τ' αρραβωνιάσματα της Κασσιανής. Τον Μάρκο τον γνωρίζαν δέκα χρόνους τώρα. Ήταν ο πιο πιστός και αφοσιωμένος φίλος του μοναστηριού πρόθυμος για την κάθε δουλειά. Αγάπαγε τον παπα-Χρύσανθο όπως παιδάκι τον πατέρα του. Μα κι ο πνευματικός είχε – θαρρείς– μια ιδιαίτερη στοργή για ῥείνη τη βασανισμένη, αγαθή ψυχή και τ' ορφανό, την Κασσιανούλα του, που το ῥωσε μια μέρα από τη θάλασσα. Ο Μάρκος δεν το χόρταινε να διαλαλεί παντού ῥείνη την ιστορία του

σωσμού, που 'χε αλλάξει τη ζωή του ολάκερη. Μα ο παπα-Χρύσανθος τον μάλωνε κι ο Μάρκος σώπαινε αναγκαστικά κι έκανε όλα τα «ευχαριστώ» του τάματα και μαστορέματα στην Παναγία τη Φανερωμένη, που του φανέρωκε, όπως έλεγε, τη χάρη της.

Την Κυριακή μετά τ' αρραβωνιάσματα, τους καρτερούσανε μ' ανυπομονησία στη μονή, την Κασσιανή και την καινούργια πια φαμίλια της.

Ήτανε όλα όπως τα είχε ιστορήσει ο ψαράς. Οι δυο γονείς, ο Ανέστης και η κυρα-Λεμονιά, είχαν απάνω τους όλη την τιμιότητα και την ευλάβεια της λεβεντογέννας Κρήτης τους. Η Κασσιανούλα έλαμπε όπως η Πούλια το πρωί. Πλάι ο Σήφης, λεβεντόκορμος, ψηλός σαν το ελάτι στο βουνό, με βλέμμα καθαρό και ήμερο, έμοιαζε με τον άγγελο τον Μιχαήλ που 'χαν ζωγραφισμένο ολόσωμο στην πόρτα του Ιερού.

Ο παπα-Χρύσανθος τους καλωσόρισε στ' αρχονταρίκι της μονής. Σκύφαν σεβαστικά και του φιλήσανε το χέρι του.

«Να 'χουμε την ευχή σου, άγιε γέροντα!», είπε ο κυρ-Ανέστης με ευλάβεια. «Μας είπε ο Μάρκος τι έκαμες για το κορίτσι μας. Σ' ευχαριστούμε όλοι μας με όλη μας την μπόρεση».

«Εγώ, παππούλη μου, σ' ευχαριστώ διπλά και τρί-διπλά που φύλαξες για χάρη μου αυτό το ρόδο του Θεού», έκαμε ο Σήφης κι έδειξε την Κασσιανούλα που κοκκίνιζε.

Άπλωσε τις παλάμες του επάνω στα κεφάλια των μελλόνυμφων και τους ευλόγησε.

«Να την προσέχεις!», έκαμε σχεδόν προστακτικά

στον νιο. «Είναι η γυναίκα τζιβαϊρικό, λουλούδι του Θεού να το κρατάς μ' ευλάβεια!».

«Λώβα να με βρει, αν δεν το κάμω, γέροντα!», φώναξε το παιδί.

Η μάνα του τινάχτηκε απ' τη θέση της. Άρχισε να σταυροκοπιέται μ' αγωνία και να φτύνει μες στον κόρφο της.

«Μπα, σε καλό σου, αγόρι μου! Τέτοιες κουβέντες μην τις λες! Φτάνει που λαχταράω μέρα-νύχτα για τον κύρη σου. Μάτι δεν κλείνω πια!».

Κοίταξε προστατευτικά τον άντρα της σαν να 'θελε να τον φυλάξει απ' το κακό που παραμόνευε.

«Σώπα, βρε Λεμονιά! Ηρέμησε! Αφού σου είπα, δε σιμώνω τους λεπρούς. Δεν έχω κίντυνο!», πάσχισε να την ηρεμήσει εκείνος μάταια.

«Παππούλη μου, είμαι ο μαντατοφόρος, ο βαρκάρης», εξήγησε στον παπα-Χρύσανθο. «Πάω στη Σπιναλόγκα τις γραφές και όχι μόνο αυτές. Γι' αυτό φοβάται η Λεμονιά».

Ο μοναχός άνοιξε έντονα τα μάτια του και τέντωσε το σώμα του μπροστά, σαν να περίμενε ακριβώς εκείνη τη στιγμή.

«Τι λες;», μουρμούρισε. «Και πώς είναι τα πράγματα εκεί, σύντεκνε;».

«Πώς να 'ναι, πώς θες να 'ναι, γέροντα;», κούνησε λυπημένα το κεφάλι ο βαρκάρης κι έβγαλε έναν αναστεναγμό πικρό, κατάπικρο.

«Ό,τι ακούμε είναι φρικτό», συνέχισε μ' επιμονή ο παπα-Χρύσανθος.

«Ό,τι ακούτε είναι σίγουρα λιγότερο φρικτό απ' ό,τι

γίνεται», απάντησε αποθαρρυντικά ο άλλος. «Δηλαδή τώρα είναι ευτυχώς κάπως καλύτερα τα πράγματα. Πριν κάποια χρόνια ζούσαν σαν τα ζα που τα αφήνουνε στις ερημιές για να φοφήσουν μόνα τους. Ούτε νερό τρεχούμενο δεν είχανε να πιουν, ούτε ηλεκτρικό, ούτε γιατρούς να τους κοιτάξουν τις πληγές τους – τίποτα! Τους πέταγαν εκεί, για να πεθάνουν μόνοι τους, δίχως κανείς να τους τηρά. Απάνθρωπο θα πεις, σκληρό», μουρμούρισε. «Μα πάλι...», είπε σιγά και χάιδεψε αντανακλαστικά με τις παλάμες του το σώμα του σαν άνθρωπος που ανατριχιάζει ξαφνικά μπροστά σε ένα θέαμα αποτρόπαιο. Σφάλισε τα ματόκλαδα να αποδιώξει τις εικόνες που ζωντάνευαν.

Ο παπα-Χρύσανθος ένιωθε να του πονάει το κορμί ως τα μεδούλια του. «Συγχώρεσέ μας, Κύριε!», φώναξε με οδύνη μέσα του. «Συγχώρα μας!».

Οι άλλοι σώπαιναν με φόβο και με λύπηση. Κοιτούσανε τη γη κι άκουγαν με τα χέρια σταυρωμένα, ακίνητα στα γόνατα.

«Ευτυχώς», ξεφύσηξε ο Ανέστης να αλαφρύνει λίγο την οδύνη που τον πίεζε, «ευτυχώς για αυτούς ήρθε εκείνο το παιδί, ο Ρεμουνδάκης, Κρητικός μα σπουδαγμένος στην πρωτεύουσα».

«Εχω ακούσει για τον Ρεμουνδάκη», έκανε ζωηρά ο παπα-Χρύσανθος. «Τους έκαμε “αδελφότητα”, τους ένωσε».

«Ναι», κούνησε το κεφάλι του με θαυμασμό ο βαρκάρης. «Αρρώστησε 22 χρονώ. Δεν είχε πάρει ακόμα το πτυχίο του από τα Νομικά. Πριν από αυτόν, είχε αρρωστήσει η αδελφή του και τον υποδέχτηκε εκεί. Μα